

Rogaland
fylkeskommune

Retningslinjer eksamen for elever 2023

Innhold

1.	Innledning	3
2.	Trekkordning ved eksamen i Kunnskapsløftet	3
3.	Skriftlig eksamen.....	3
3.1.	Frammøte	3
3.2.	Forholdene i eksamenslokalet.....	3
3.3.	Eksamensplaner – datoer	4
3.4.	Pålogging (og praktisk informasjon om eksamen)	4
3.5.	Levering av besvarelser	4
3.6.	Kladd	5
3.7.	Lokalt gitt skriftlig eksamen	5
3.8.	Hjelpemidler ved skriftlig eksamen.....	6
3.9.	Hodetelefoner	6
4.	Særskilt tilrettelegging ved eksamen	7
4.1.	Generelt	7
4.2.	Endret eksamensform.....	7
4.3.	Særskilt tilrettelegging av todelt eksamen	8
5.	Juks	8
6.	Muntlig eksamen	8
6.1.	Trekk	8
6.2.	Forberedelse.....	9
6.3.	Presentasjon	9
6.4.	Gjennomføring av muntlig eksamen	9
6.5.	Karakterfastsetting.....	10
6.6.	Hjelpemidler ved muntlig eksamen	10
7.	Muntlig-praktisk eksamen	10
7.1.	Forberedelse.....	10
7.2.	Gjennomføring av eksamen	11
7.3.	Spesielt om muntlig-praktisk eksamen i utdanningsprogram for MDD og idrettsfag.....	11
8.	Praktisk eksamen	11
8.1.	Forberedelsesdel.....	11
8.2.	Eksamensoppgaven.....	12
8.3.	Gjennomføring	12
8.4.	Vurdering.....	12
9.	Eksaminator og ekstern sensor	12
10.	Ny, utsatt og særskilt eksamen	13
11.	Eksamensvakter	14
12.	Klage på eksamen	15
12.1.	Klage på karakter ved skriftlig eksamen	15
12.2.	Klage på karakter ved muntlig eksamen, muntlig-praktisk eksamen og praktisk eksamen.....	15
12.3.	Klage på praktisk eksamen med produkt/dokumentasjon	15
13.	Nyttige lenker	16

1. Innledning

Etter forskrift til opplæring kapittel 3 har Rogaland fylkeskommune ansvar for se til at eksamen blir gjennomført i tråd med gjeldende regelverk.

Fylkeskommunen lager retningslinjer for eksamen for elever i offentlige og private videregående skoler i Rogaland. Det er viktig at både ansatte og elever gjør seg kjent med retningslinjene i dette dokumentet.

2. Trekkordning ved eksamen i Kunnskapsløftet

Trekkordning ved eksamen er regulert av rundskriv Udir-2-2018. Skolen trekker elever til eksamen etter bestemmelsene i dette rundskrivet.

Rogaland fylkeskommune har ansvar for at trekket fordeler seg jevnt på fag og skoler over tid. Ansvarer omfatter både de offentlige og de private videregående skolene i Rogaland. Statsforvalteren har det overordnede ansvaret for at fordelingen av fag til eksamen er rimelig.

Opplysninger om eksamenstrekket er konfidensielle fram til kunngjøringsdatoene for elevene.

3. Skriftlig eksamen

3.1. Frammøte

- Alle skriftlige eksamener skal begynne kl.9:00 norsk tid.
- Kandidatene må møte fram ved eksamenslokalet i god tid.
- Kandidater som møter opp til eksamen for seint, men før kl.10:00, får gjennomføre eksamen, men får ikke kompensert for tapt tid.
- Kandidater som møter kl. 10:00 eller seinere, får ikke gjennomføre eksamen.
- Kandidater får som hovedregel ikke forlate eksamenslokalet før kl. 10.

3.2. Forholdene i eksamenslokalet

- Kandidater skal sette seg på tilvist plass.
- Mobiltelefoner og smartklokker skal være avslått, og skal leveres inn.
- Vesker skal settes på anvist plass i eksamenslokalet.
- Kandidatene skal ikke kommunisere med hverandre, verken muntlig, skriftlig eller digitalt.
- Kandidater må kontrollere at de får den riktige eksamensoppgaven.
- Dersom kandidatene ønsker opplysninger, trenger noe, eller ønsker å forlate eksamenslokalet, må de henvende seg til eksamensvaktene.
- Kandidater som hindrer eller forstyrrer gjennomføringen av eksamen kan bli bortvist fra eksamen av rektor. Kandidaten må ha fått en advarsel først. For mer informasjon,

jf. forskriften [§3-33](#) og [Udir-2-2020](#).

3.3. Eksamensplaner – datoer

Klikk [her](#) for eksamensplanen for sentralt gitt skriftlig eksamen.

Klikk [her](#) for eksamensplanen for lokalt gitt skriftlig eksamen i landssamarbeidet.

3.4. Pålogging (og praktisk informasjon om eksamen)

Kandidater får praktisk informasjon om eksamen og tilgang til forberedelsesdeler på kandidat.udir.no.

På eksamensdagen logger kandidatene seg på kandidat.udir.no, og trykker på «Jeg har eksamen i dag».

3.5. Levering av besvarelser

Nytt gjennomføringssystem:

- Kandidater skal levere eksamenssvar digitalt. Det er ikke mulig å levere eksamensbesvarelser på papir.
- Kandidatene skal levere eksamen anonymt, og det er derfor viktig at navnet til kandidaten ikke følger med i filen de laster opp. Utdanningsdirektoratet anbefaler at filer som skal leveres konverteres til PDF, og at kandidaten sjekker at navnet sitt ikke følger med filen når den lastes opp. Kandidater bør øve på å lagre filer som PDF og på å redigere egenskapene for filen før eksamen. Jf. <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/hvordan-lagre-et-dokument-som-pdf-under-eksamen/>
- Når kandidatene skal levere besvarelsene sine, gir de beskjed til eksamensvaktene, og følger rutinen som skolen har satt opp for innlevering av elektroniske besvarelser.
- Kandidatene må ikke forlate eksamenslokalet før eksamensvakten har kontrollert at innleveringen er i orden.

PGS-eksamener

- Fag med to-delt eksamen gjennomføres som før i PGS.

- I LK20 gjelder dette matematikk fellesfag og programfag, biologi 2, fysikk 2, kjemi 2 og samfunnsøkonomi 2.
- Besvarelser på papir skal som normalordning skannes og leveres elektronisk.
- Hvis ikke skanning er mulig, skal besvarelsene sendes til sensor 1 ekspress over natten. Besvarelsene må da ha skolens stempel.
- Kandidatene må bruke blå eller svart penn på besvarelser som skrives for hånd.
- Alle svarark (medregnet eventuelle vedlegg) skal nummereres før innlevering.
- Navnet til kandidaten må ikke stå noe sted i besvarelsen.
- Kandidaten må ikke forlate eksamenslokalet før vekten har sett at alt er i orden med levering av besvarelsen.
- Ved todelt eksamen er det viktig at sensorene får tilgang til både del 1 og 2 samtidig. Skolen skal derfor enten levere både del 1 og del 2 elektronisk, eller sende den fullstendige besvarelsen ekspress over natten.
- Skolen bør ta kopi av papirbesvarelser som sendes i posten.

For mer informasjon om levering fra Utdanningsdirektoratet, klikk [her](#).

3.6. Kladd

Eksamen i nytt gjennomføringssystem

Det er ikke mulig å legge ved kladd i det nye gjennomføringssystemet.

Eksamen i PGS

Dersom sykdom eller annen rimelig grunn til forsinkelse har hindret kandidaten i å fullføre besvarelsen innenfor fastsatt tid, kan kladdark vedlegges besvarelsen. I slike tilfeller skal skolen legge ved særskilt melding om dette. Sensorene kan da betrakte kladdarkene som en fullgod del av besvarelsen, jf. <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/sensurere-eksamen/retningslinjer-for-sentral-sensur/>.

3.7. Lokalt gitt skriftlig eksamen

Rogaland fylkeskommune deltar i et landssamarbeid for lokalt gitt skriftlig eksamen. Det betyr at skolene i Rogaland fylkeskommune skal som hovedregel melde elever opp til lokalt gitt skriftlige eksamen i PAS.

Fagene dette gjelder er blant annet treningslære 1, programfag innenfor musikk, dans og drama, og programfag på yrkesfaglige utdanningsprogram.

For nærmere informasjon jf. www.vigoiks.no/eksamen.

Rutiner for oppmelding, gjennomføring, levering av besvarelser og klager er som ved sentralt gitt eksamen, men faglærer er sensor 1.

3.8. Hjelpemidler ved skriftlig eksamen

Klikk [her](#) for informasjon om hjelpemidler fra Utdanningsdirektoratet.

Det er to modeller for bruk av hjelpemidler ved eksamen:

1. eksamen med begrenset tilgang til internett
2. todelt eksamen med begrenset tilgang til internett

Modell 1: Eksamen med begrenset tilgang til internett:

Denne modellen brukes for eksamen i de fleste fag.

Alle hjelpemidler som notater, bøker og andre kilder er tillatt, inkludert et begrenset utvalg hjelpemidler som krever tilgang til internett.

Klikk [her](#) for listen over utvalget av hjelpemidler som krever tilgang til internett. Hjelpemidlene på listen er sikret mot samhandling og kommunikasjon.

Det er ikke lov til å kommunisere med andre under eksamen, eller til å bruke oversettelsesprogrammer.

Modell 2. Todelt eksamen med begrenset tilgang til internett under del 2:

Det er to-delt eksamen i følgende fag:

- matematikk
- fysikk
- kjemi
- biologi
- samfunnsøkonomi 2

Del 1 – Kun skrivesaker, passer, linjal og vinkelmåler er tillatt. PC er ikke tillatt.

Del 2 – Alle hjelpemidler som notater, bøker og andre kilder er tillatt, inkludert et begrenset utvalg hjelpemidler som krever tilgang til internett. Jf. modell 1 over.

3.9. Hodetelefoner

Det går fram av den praktiske informasjonen på kandidat.udir.no og eksamensveiledningen om kandidaten trenger hodetelefoner ved eksamen:

Dette gjelder:

- Ved eksamen etter læreplaner i LK20 i det nye gjennomføringssystemet. Disse eksamensoppgavene kan inneholde lytteoppgaver.
- Ved eksamen i 7 fag i LK06 og LK20 med åpent internett til eksamen, jf. pkt. 3.8 over.

Kandidater kan også bruke hodetelefoner som en del av den særskilte tilretteleggingen, for eksempel der eleven bruker tekst til tale programmer.

Rogaland fylkeskommune og Utdanningsdirektoratet anbefaler at elever bruker kablede hodetelefoner, og at skoler har noen ekstra sett med kablede hodetelefoner.

4. Særskilt tilrettelegging ved eksamen

4.1. Generelt

Elevene kan søke rektor om særskilt tilrettelegging av eksamen. Det er viktig at eleven søker om den særskilte tilretteleggingen av eksamen i god tid, og at man gjennom skoleåret har funnet den løsningen som passer eleven. Avgjørelsen til rektor er et enkeltvedtak.

Bestemmelsene om tilrettelegging ved eksamen er primært ment å skulle avhjelpe fysisk eller psykisk sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse, og ikke manglende kompetanse i fag. Manglende ferdigheter i norsk er ikke grunnlag for særskilt tilrettelegging av eksamen. Tilretteleggingen skal ikke gi eleven fordeler sammenlignet med dem som ikke får særskilt tilrettelegging av eksamen, og skal ikke være så omfattende at eleven ikke blir prøvd i kompetansemålene i faget. Dersom den enkelte læreplanen krever skriftlige, muntlige eller praktiske ferdigheter, kan ikke den særskilte tilretteleggingen innebære at disse ferdighetene *ikke* blir prøvd.

Eksempler på tilrettelegging kan være:

- ekstra tid
- skrivehjelp
- opplesning av oppgaveteksten
- eget rom
- endret eksamensform (jf. punkt 5.2)

4.2. Endret eksamensform

Rektor kan endre eksamensform ved særskilt tilrettelegging av eksamen i samråd med opplæringsavdeling. Endret eksamensform skal kun brukes dersom andre former for tilrettelegging ikke vil være tilstrekkelige for at kandidaten skal få vist kompetansen sin. Eksamensformen kan ikke endres hvis det fører til at skriftlige, muntlige eller praktiske ferdigheter i kompetansemålene ikke blir prøvd.

Endring av eksamensform må skje innenfor de eksamensformene som følger av læreplanen i faget. Man kan for eksempel ikke endre fra skriftlig til muntlig hvis det ikke er en muntlig eksamensform i faget. Hvis skriftlig eksamen endres til muntlig, er det de retningslinjene for muntlig eksamen som gjelder. Eksamensoppgaven utarbeides lokalt. For mer informasjon, jf. <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/administrere-eksamen/#a110475>

4.3. Særskilt tilrettelegging av todelt eksamen i matematikk, kjemi, fysikk, biologi og samfunnsøkonomi

Det er ikke lenger egne føringer for særskilt tilretting ved eksamen i disse fagene, jf. <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/administrere-eksamen/#a110475>

5. Juks

Juks er handlinger eller forhold som ikke er tillatt ved eksamen. Dette kan være:

- Å kommunisere med andre
- Å bruke hjelpemidler på del 1 av todelt eksamen
- Å bruke andre hjelpemidler enn det som er tillatt i faget
- Å bruke oversettelsesprogrammer
- Å bruke mobiltelefoner eller andre enheter med tilgang til Internett.

Ved juks eller forsøk på juks kan eksamen bli annullert. Rektor avgjør dette. Det er kun rektor som kan vurdere at eksamen skal annulleres, ikke andre ansatte på skolen.

Ved mistanke om juks, skal kandidaten få lov til å fullføre eksamen. Dette er i tilfelle kandidaten får medhold i klage på en eventuell annullering.

For kandidater som får eksamen annullert på grunn av juks, faller standpunktkarakteren bort, og kandidaten må ta eksamen som privatist. Dette kan skje tidligst ett år etter den annullerte eksamenen, [§ 3-34](#).

6. Muntlig eksamen

Lokalt gitt muntlig eksamen gjennomføres på virkedager. Dette gjelder både forberedelse og eksamen, jf. [§ 3-26](#).

Skolen kan ikke gjennomføre lokalt gitte eksamener med forberedelsesdel på mandager, eller første dag etter offentlige helligdager eller høytidsdager, jf.

<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/muntlig-eksamen/>

6.1. Trekk

Eleven skal få vite hvilket fag han/hun er trukket opp til eksamen i så nær opp til 48 timer før selve eksamen som mulig. For å skape så like forhold som mulig for alle elever, skal ikke trekket offentliggjøres for lang tid i forveien, og ikke mindre enn 48 timer før.

NB: Eleven skal ikke få vite tema på dette tidspunktet, jf. [§ 3-26](#) og [Udir-2-2020](#).

Ved offentliggjøring av trekk er det ikke krav om at faglærer er til stede. Faglærer kan få oppdrag som ekstern sensor samtidig som elever får melding om trekk.

6.2. Forberedelse

Muntlig eksamen skal gjennomføres med 24 timers forberedelsesdel, jf. [§ 3-27](#).

Forberedelsesdelen skal skje på virkedager. Forberedelsesdelen er en obligatorisk skoledag dagen før eksamen, der alle hjelpemidler er tillatt. Eleven skal ha tilgang til skolens lokaler, kunne samarbeide med andre, og ha tilgang til veiledning fra en faglærer.

Eleven skal trekke et tema eller en problemstilling med tilhørende kompetansemål under forberedelsesdelen. Temaet/problemstillingen til den enkelte elev må være tilstrekkelig omfattende til at det vil være naturlig å trekke inn flere deler av læreplanen/flere kompetansemål under selve eksamineringen.

Sensorene skal kunne stille spørsmål som gir eleven anledning til å vise bredest mulig kompetanse i faget. En eksamen som bare prøver noen få kompetansemål, vil være i strid med prinsippet om at eleven skal få mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig utfra eksamensformen.

Eksamensoppgaven bør være såpass åpen at eleven kan ta egne valg for innhold og form. Oppgavesettet for eksamenspartiet skal som hovedregel dekke flest mulig av kompetansemålene i lærerplanen.

Det skal utarbeides vurderingskriterier til eksamen. Vurderingskriteriene deles ut samtidig med eksamensoppgaven.

For mer informasjon, jf. <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/muntlig-eksamen/>

6.3. Presentasjon

Kravet til presentasjon ved muntlig eksamen er opphevet. Dette for å gi større fleksibilitet i hvordan eksamen kan organiseres. Eksamen kan fortsatt inneholde en elevstyrt presentasjon, men dette skal være frivillig for kandidatene.

Dersom eleven velger å starte eksamen med en presentasjon, skal ikke presentasjonen utgjøre mer enn en tredjedel av eksamenstiden.

6.4. Gjennomføring av muntlig eksamen

Muntlig eksamen varer i inntil 30 minutter. Eleven skal få anledning til å vise kompetansen sin i så stor del av faget som mulig utfra eksamensformen, jf. [§ 3-22](#). Sensorene må derfor

stille spørsmål som gir eleven anledning til å vise bredest mulig kompetanse i faget. Eksamen skal ikke prøve bare noen få kompetansemål. Sensorene skal lete etter den kompetansen eleven har, og ikke etter det eleven ikke kan, jf.

<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/muntlig-eksamen/>.

6.5. Karakterfastsetting

Eksamenskarakteren skal være et uttrykk for den kompetansen som kandidaten viser på eksamen. Karakteren skal settes på individuelt grunnlag. Kandidatene skal umiddelbart, og før eksaminering av neste kandidat, få vite karakteren.

<https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/muntlig-eksamen/>

Den eksterne sensoren skal ikke gjøres kjent med standpunktkarakteren til eleven.

6.6. Hjelpemidler ved muntlig eksamen

Under forberedelsestiden har eleven tilgang til alle hjelpemidler.

Under eksamen kan kandidaten ta med seg notater fra forberedelsesdelen. Notatene fra forberedelsesdelen er som regel det eneste tillatte hjelpemiddel. Unntak fra denne regelen kan likevel forekomme utfra fagets egenart.

Bruk av lyttmateriell i fremmedspråk

Det er mulig å bruke lyttmateriell som en del av forberedelsen, eller som en del av eksamen. Det er ikke tillatt å gi kandidatene en lytteprøve f.eks. 30 minutter før eksamen som en del av vurderingsgrunnlaget.

7. Muntlig-praktisk eksamen

Retningslinjene for muntlig-praktisk eksamen er de samme som for muntlig eksamen, bortsett fra:

7.1. Forberedelse

Det går fram av læreplaner i LK20 om faget skal ha forberedelsesdel til muntlig-praktisk eksamen. Dersom den muntlig-praktiske eksamenen skal ha forberedelsesdel, skal forberedelsesdelen som hovedregel være 24 timer. På enkelte utdanningsprogram, vil noen muntlig-praktiske eksamener ha 48 timer forberedelse.

7.2. Gjennomføring av eksamen

Muntlig-praktisk eksamen varer i inntil 45 minutter. Eksamen skal ha et praktisk innslag. Det kan for eksempel bety at eleven enten utfører en praktisk øvelse, eller forklarer hva som skjer i en praktisk øvelse.

7.3. Spesielt om muntlig-praktisk eksamen i utdanningsprogram for musikk, dans og drama og idrettsfag

Muntlig-praktisk eksamen i MDD-fag og idrettsfag skal ta utgangspunkt i den utøvende delen av faget. Eleven skal få god anledning til å få vist kompetansen sin som utøver.

- For MDD fag
Eksamen skal inneholde en muntlig del hvor eleven i samtale med sensorene må redegjøre for, og begrunne valgene sine i prosessen fram mot framføringen.
- For idrettsfag
Eksamen skal inneholde en individuell muntlig del hvor eleven gir en faglig begrunnelse for utførelsen/sine valg.

8. Praktisk eksamen

Praktisk eksamen har en ramme på inntil 5 timer. Praktisk eksamen kan omfatte flere ulike metoder som er nødvendige og formålstjenlige for å prøve i hvilken grad kandidaten har nådd kompetansemålene i læreplanen i faget.

Alle eksamener skal være praktiske, selv om noe av vurderingsgrunnlaget kan være muntlig eller skriftlig. Eleven må gjøres oppmerksom på dette.

Tverrfaglig praktisk eksamen skal ta utgangspunkt i eller være i samsvar med den helheten som læreplanene som inngår i den tverrfaglige eksamen utgjør, jf. [Udir-2-2020](#).

Dersom det ikke foreligger egne retningslinjer for et bestemt utdanningsprogram/programområde (jf. 8.2), er det de generelle retningslinjene i dette kapitlet som gjelder.

8.1. Forberedelsesdel

Det kommer frem av læreplanene i LK20 om eksamen skal ha forberedelsesdel. Forberedelsesdel kan være fra 24 til 48 timer.

Forberedelsesdagen(e) er obligatorisk skoledag(er). Eleven skal ha:

- tilgang til skolens lokaler
- kunne samarbeide med andre
- ha tilgang til veiledning fra en faglærer.

Elevene kan ta med seg det de har produsert i forberedelsestiden på eksamensdagen. Eksamenskarakteren skal settes på grunnlag av den kompetansen eleven viser på selve eksamen. Forberedelsesdelen er ikke en del av vurderingsgrunnlaget.

8.2. Eksamensoppgaven

Eksamensoppgaven skal lages med utgangspunkt i kompetansemålene i læreplanen(e). Dersom det foreligger egne retningslinjer for praktisk eksamen innenfor det enkelte utdanningsprogrammet, skal eksamensoppgaven være i tråd med disse. Jf. dokumentet [Retningslinjer for praktisk eksamen etter utdanningsprogram](#) på intranett.rogfk.no og i QM+.

8.3. Gjennomføring

Eksamen kan vare i inntil 5 timer. Det enkelte programområdet velger eksamenstid slik at eleven får vist kompetansen sin i så stor del av faget som mulig.

Sensorene skal være til stede og vurdere elevene under den praktiske gjennomføringen på eksamensdagen. Sensorene skal være forsiktige med å avbryte kandidatene under den praktiske delen av eksamen, men kan likevel stille oppklarende spørsmål.

8.4. Vurdering

Det skal utarbeides vurderingskriterier til eksamen. Vurderingskriteriene deles ut samtidig med eksamensoppgavene. Det er kompetansen eleven viser på eksamensdagen som skal vurderes, jf. [§ 3-27](#). Forberedelsesdelen er ikke en del av vurderingsgrunnlaget. Karakteren skal settes på individuelt grunnlag.

9. Eksaminator og ekstern sensor

Ved lokale eksamener skal minst én av sensorene være ekstern. Det er ikke anledning til å bruke en ansatt på egen skole som ekstern sensor. Faglærer skal som hovedregel være eksaminator (sensor 1). For programfag på yrkesfaglige utdanningsprogram kan en fagarbeider være sensor. Faglærer har plikt til å utforme forslag til eksamensoppgaver.

Sensorene skal ha tilfredsstillende kompetanse i faget. Det betyr at skolen må gjøre en vurdering av sensorens formelle kompetanse og erfaring. Sensorene må behandle informasjon om eksamen som konfidensielt fram til eksamensdagen.

Eksaminator har ansvar for å ta kontakt med ekstern sensor senest 10 virkedager før eksamen. Eksamensoppgaver skal sendes til ekstern sensor i god tid før eksamensdagen. Den eksterne sensoren skal se til at innhold og omfang i forberedelsesdelen og eksamensdelen er i samsvar med retningslinjene. Arbeidet må være sluttført før eksamensdagen. Det kan ikke kreves endringer på selve eksamensdagen.

Eksaminator har hovedansvaret for eksaminasjonen, men den eksterne sensoren kan stille spørsmål. Kandidat, eksaminator og ekstern sensor kan også samtale. Både eksaminator og sensor skal ta notater til bruk ved drøfting av karakterfastsettingen. Notatene må oppbevares i ett år. Dersom sensorene ikke er enig i vurderingen av en kandidat, avgjør den eksterne sensoren, jf. [§ 3-28](#).

10. Ny, utsatt og særskilt eksamen

Elever har selv ansvaret for å melde seg til ny, utsatt og særskilt eksamen ved å kontakte skolen/ svare på forespørselen som sendes i VIS.

Ny eksamen

En elev som får karakteren 1 ved ordinær eksamen, har rett til ny eksamen i faget ved første etterfølgende eksamen, [§ 3-31](#). Dersom eleven ikke går opp til den første etterfølgende eksamen, må vedkommende ta faget som privatist. Dette med mindre den nye eksamenen blir utsatt på grunn av dokumentert fravær.

Utsatt eksamen

En elev som har dokumentert fravær ved eksamen, har rett til å gå opp til den første etterfølgende eksamen. Dersom eleven har rett til utsatt eksamen i et trekkfag, skal faget trekkes på nytt, jf. [§ 3-32](#).

Dokumentasjonen må vise at:

- eleven eller privatisten var forhindret i å møte til eksamen
- hindringen var uforutsigbar
- kandidaten ikke kan lastes for at hindringen har inntruffet.

Dersom eleven ikke går opp til den første etterfølgende eksamen, må han/ hun ta faget som privatist. Dette med mindre fraværet er dokumentert. En elev som har dokumentert fravær ved ordinær eksamen og deretter får karakteren 1 på utsatt eksamen, har rett til ny eksamen som elev. Den utsatte eksamen regnes som elevens ordinære eksamen. Det er ingen grense for antall ganger en elev kan melde seg til usatt eksamen på bakgrunn av dokumentert fravær. ([Udir-2-2020](#))

Særskilt eksamen

En elev som får karakter 1 i standpunkt i et fag, har rett til en særskilt eksamen i faget. Dette gjelder også fag der det normalt ikke er en eksamensordning i faget, jf. [§ 3-30](#).

11. Eksamensvakter

Eksamensvakter skal gjøres kjent med retningslinjer for eksamen for elever, og spesielt dette kapittelet som gjelder eksamensvakter. De fleste eksamensvakter bør ha god digital kompetanse.

Det skal være en hovedvakt i eksamenslokalet. **Hovedvakten** skal:

- sikre at kandidatene legitimerer seg.
- sikre at kandidatenes mobiltelefoner og smartklokker blir slått av og samlet inn.
- passe på at eksamensvaktene sitter slik i lokalet at kandidatene hele tiden vet at de er under oppsyn fra flere kanter.
- sørge for at det alltid er minst to eksamensvakter til stede i eksamenslokalet.
- informere rektor/eksamensansvarlig hvis noen mangler før eksamen starter.
- gi beskjed når det er 1 time igjen av eksamenstiden, og når tiden er ute.
- sørge for at kandidatene får 15 minutter til å gjøre klar besvarelsen etter at tiden er ute.
- sikre at besvarelsene leveres i tråd med retningslinjene.
- passe på at kandidater ikke forlater eksamenslokalet før besvarelsen er levert.
- se til at leverte besvarelser ikke under noen omstendigheter leveres ut igjen (gjelder del en av to-delt eksamen som er på papir).

Alle eksamensvakter skal:

- være på plass i eksamenslokalet i god tid før eksamen starter.
- ikke lese eller gjøre annet arbeid.
- ikke forstyrre kandidatene etter at oppgavene er utdelt.
- være kjent med hvilke hjelpemidler kandidatene har lov til å benytte på eksamen.
- følge med på PC-skjermene til kandidatene, og etter beste evne se etter at kandidatene ikke bruker ulovlige hjelpemidler.
- følge med på at kandidatens besvarelse ikke er lett synlig for andre kandidater.
- se til at kandidatene ikke bytter kalkulatorer. Kalkulatorer skal ikke tas med ut av lokalet under eksamen.
- kontrollere at elever har levert inn mobiltelefoner, smartklokker, og annet elektronisk utstyr.
- gi beskjed til hovedvakten/eksamensansvarlig dersom de ser noe mistenkelig.
- følge kandidater som ønsker å ta en pause ut. Hver vakt kan bare ta med én kandidat ut om gangen. Kandidatene må ikke få anledning til å snakke med hverandre.
- passe på at ingen av kandidatene forlater plassen sin før besvarelsen er levert og kontrollert.
- Ved del 1 av todelt eksamen må eksamensvakten:

- se til at alle rubrikkene øverst på eksamensarkene er utfyllt.
- se til at kandidater som leverer før eksamenstiden er ute, leverer inn både eksamensoppgaven og eventuelle kladdeark.

12. Klage på eksamen

12.1. Klage på karakter ved skriftlig eksamen

- Klagen må fremstilles innen 10 dager etter at kandidaten er blitt kjent med eksamensresultatet, [§ 5-5](#).
- Klager på skriftlig eksamen leveres i PAS og prøves av en klagenemnd oppnevnt av Statsforvalteren.
- Kandidater kan ikke kreve begrunnelse for karakterer ved skriftlig eksamen.
- Dersom klagenemnda finner at karakteren er urimelig i forhold til eksamensprestasjonen, settes ny karakter, [§ 5-9](#).

12.2. Klage på karakter ved muntlig eksamen, muntlig-praktisk eksamen og praktisk eksamen uten produkt

- Klagen må fremstilles innen 10 dager etter at kandidaten er blitt kjent med eksamensresultatet.
- Fristen blir avbrutt når eleven ber om grunngiving for vedtaket, jf. [§ 5-5](#).
- Kandidaten kan kun klage på formelle feil som har hatt noe å si for eksamensresultatet.
- Dersom eleven får medhold i en klage på karakter ved M/MP/P eksamen, blir eksamenskarakteren annullert. Eleven kan velge om hun eller han vil gå opp til ny eksamen, med ny sensor. Hvis eksamenen er i et trekkfag, skal fag trekkes på nytt, jf. [§ 5-10](#).

12.3. Klage på praktisk eksamen med produkt/dokumentasjon

Dersom eksamen resulterer i dokumentasjon som kan vurderes faglig av en klagenemnd, kan eleven klage på karakteren etter de samme reglene som ved skriftlig eksamen, [§§ 5-9 og 5-11](#). For mer informasjon om klagerutiner og klagebehandling, jf. <https://www.rogfk.no/vare-tjenester/skole-og-utdanning/klage/klage-pa-karakter/>

13. Nyttige lenker

Forskrift til opplæringsloven:

- [Kapittel 3. Individuell vurdering](#)
- [Kapittel 5. Klage på vurdering](#)

Utdanningsdirektoratet

- Eksamensdatoer: <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/administrere-eksamen/#datoar-vidaregaande>
- Fag med åpent internett til eksamen: <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/apent-internett-til-eksamen-i-noen-fag/>
- Hjelpemidler: <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/forberede-og-ta-eksamen/#hjelpemidler>
- Individuell vurdering: <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Vurdering/udir-2-2020-individuell-vurdering/>
- Regler for muntlig eksamen og muntlig praktisk eksamen: <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/muntlig-eksamen/>
- Regler for særskilt tilrettelegging av todelt eksamen: [Udir-4-2017](#)
- Trekkordning: [Udir-2-2018 Trekkordning ved eksamen](#)

Vigoiks

- Lokalt gitt skriftlig eksamen: <https://www.vigoiks.no/utdanning/eksamen/>

Rogaland fylkeskommune:

- Liste over hjelpemidler til skriftlig eksamen: <https://www.rogfk.no/vare-tjenester/skole-og-utdanning/eksamen-for-elever-og-privatister/eksamen-for-elever/hjelpemidler-pa-eksamen/>